

CZÉDLI GERGŐ – CZÉDLI-DEÁK ANDREA

A kijelölő végzés margójára

A helyszíni bírságok átváltoztatásának illetékességi szabályai

Ismeretes, hogy a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló, 2012. április 15-én hatályba lépő 2012. évi II. tv. (Szabs. tv.) számos jelentős anyagi és eljárási jogi változást hozott, ami nem kevés próba elé állítja a jogalkalmazót.

A pénzbírságok végrehajtását illetően a törvény eredeti koncepciója csupán az adók módjára történő behajtás reformjával számolt¹, az új jogszabály azonban végül szinte a teljes behajtási fázist eltörölte. A hatályos szabályozás szerint az elkövető immár a pénz- vagy helyszíni bírságot harminc napon belül önként köteles megfizetni, vagy közérdekű munkával megváltani², ellenkező esetben a hatóság intézkedik annak elzárásra történő átváltoztatása iránt.³

A változás másik fő pillére, hogy az új törvény jelentősen kiszélesítette az elzárásra átváltoztatható határozatok körét. Míg korábban a fiatalokúakra kiszabott pénzbírság kizárólag adók módjára volt behajtható, addig a végrehajtás szempontjából az elkövető életkora ma már semmilyen jelentőséggel nem bír.⁴ Hasonlóképpen adók módjára kellett behajtani az utóbbi években a helyszíni bírságok milliós tömegét⁵, de az új törvény az utóbbiakra sem ír elő eltérő végrehajtási szabályt, így azok is elzárásra változtathatók át.

¹ A szabálysértési törvény átfogó felülvizsgálatának koncepciója. 35. o.

² A közérdekű munkával történő megváltást immár magának az elkövetőnek kell önként kezdeményeznie a munkügyi központnál, legkésőbb a befizetésre nyitva álló fenti 30 napos határidőt követő 3 munkanapon belül. [Szabs. tv. 13. §; 142. § (1) bek.]

³ Szabs. tv. 141. § (1) és (6) bek.

⁴ Ezzel együtt a fiatalokúakra továbbra is eltérő anyagi jogi rendelkezések vonatkoznak. A hatályát veszítő 1999. évi LXIX. tv. 29. § (2) bekezdése szerint vele szemben pénzbírságot akkor lehetett kiszabni, ha önálló jövedelme vagy megfelelő vagyona volt. A Szabs. tv. 27. § (3) bekezdése szerint ezzel szemben a fiatalokú akkor sújtható pénzbírsággal, ha annak megfizetését vállalja, helyszíni bírság esetén további feltétel a törvényes képviselő jelenléte (aki természetesen a normál eljárásban is jogorvoslatra jogosult), a törvény továbbá a bírságok maximumait is eltérő összegben határozza meg [27. § (2) bek. b) és c) pont].

⁵ Egészen pontosan 2008. január 1. napja óta nem volt helye a helyszíni bírságok átváltoztatásának [Sztv. 134. § (4) bek.; 2007. évi CLX. tv. 7. § (2) bek.].

Az előbbiek – amellet, hogy nyilvánvalóan hatékonyabban ösztönöznek az önkéntes befizetésre – egészen drámaian növelték a bíróságokra érkező átváltoztatásos ügyek számát.⁶ E miatt, már csak az általános jogbiztonság követelményére figyelemmel is, egyáltalán nem mellékesek ezen ügyek eljárási szabályai, azon belül pedig jelen cikkünk tárgya: az illetékesség, vagyis az átváltoztatások során eljáró szabálysértési hatóságok és bíróságok eljárási jogosultságát és kötelezettségét megalapozó jogi tények összessége.

A korábbi szabálysértési törvény, az 1999. évi LXIX. tv. (a továbbiakban: Sztv.) szerint fő szabályként az eljárás alá vont személy lakóhelye szerinti szabálysértési hatóság volt illetékes, ez kiterjedt a pénzbírság végrehajtására is azzal, hogy az adók módjára történő behajtás az önkormányzati adóhatóság, vagyis a jegyző hatáskörébe tartozott.⁷ A helyszíni bírságok esetén a befizetési határidő eredménytelen eltelte után a befizetéseket nyilvántartó szerv szintén az elkövető lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti jegyzőt kereste meg a behajtás érdekében.⁸ A bíróságok által kiszabott pénzbírságot az elkövető lakhelye szerinti jegyzők hajtották végre.⁹

Ha a pénzbírság átváltoztatása vált szükségessé, akkor a bírságot az előbbiek szerint végrehajtó hatóság arra a pénzbírságot kiszabó, vagy ilyen hiányban a saját székhelye szerint helyi bíróságon tett előterjesztést, és az arról – elvileg – 30 napon belül, tárgyaláson döntött.¹⁰

Az előbbi hatásköri és illetékességi szabályokkal a gyakorlatban különösebb gond nem volt, a *status quo*, mint lenni szokott, az új törvény hatálybalépésével borult fel. A probléma gyökere a jogalkotó egy mulasztása volt, hiszen a szabálysértési hatóságok itt nem részletezendő, szintén jelentős reformja mellett az új törvény akként vette át az átváltoztatás egyéb bírósági szabályait az Sztv.-ből, hogy az illetékességi szabályokról nem rendelkezett.¹¹ Ez egyes ügyekben vitássá tette, hogy a bírság végrehajtásáról mely szerv köteles gondoskodni, és főként azt, hogy utóbbi mely bíróságon tehet előterjesztést az átváltoztatásra.

⁶ A Szegedi Törvényszék illetékességi területén működő járásbírságokra 2011-ben 1968; 2012-ben 5025; míg 2013-ban 13 392 átváltoztatásos ügy érkezett.

⁷ Sztv. 38. §; az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. tv. 146. § (2) bek. a) pont.

⁸ A helyszíni bírságolás részletes szabályairól szóló 10/2000. (II. 23.) BM rendelet 3. § (6) bek.

⁹ Sztv. 127/A §

¹⁰ Sztv. 111. § (13) bek., 102/A § (1) bek. Amíg a helyszíni bírságok is átváltozathatók voltak, addig arra az a bíróság volt illetékes, amelynek illetékességi területén a helyszíni bírságolásra sor került.

¹¹ Az Sztv. 102/A § (1)–(2) bekezdését a Szabs. tv. 141. §-ának eredeti (6)–(7) bekezdése szinte szóról szóra ismétli.

Székhely vagy lakóhely?

A Szabs. tv. eredeti 141. §-a csupán annyi hatásköri-illetékességi szabályt tartalmazott, hogy a bíróság által kiszabott pénzbírság, továbbá a nem a rendőrség, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) vagy a kormányhivatal, hanem más jogosultak által¹² kiszabott helyszíni bírság végrehajtásáról az elkövető lakóhelye szerinti általános szabálysértési hatóság, azaz a kormányhivatal gondoskodik. Az már csak a meg nem fizetés esetén következő eljárásrendből adódott, hogy egyéb esetben a szabálysértési hatóságok által kiszabott pénz- és helyszíni bírságok behajtásáról maguk a szabálysértési hatóságok intézkedtek, mivel a 141. § (5) bekezdése értelmében a meg nem fizetett bírság szabálysértési elzárásra átváltoztatásának szükségessége esetén az ügy iratait haladéktalanul megküldték „az illetékes helyi bíróságnak”.

Az illetékes helyi bíróság meghatározásával a törvény – elődjétől eltérően – szintén adós maradt, ami azért volt különösen fájó, mert a bíróságok illetékességére a Szabs. tv. VII. fejezete két konkuráló szabályt is tartalmaz. Ezek szerint egyrészt elzárással is büntethető szabálysértés miatt első fokon az *elkövetés helye* szerint illetékes helyi bíróság jár el, de az eljárás gyorsabb és eredményesebb lefolytatása érdekében az eljárás alá vont személy lakóhelye, tartózkodási helye, munkahelye, továbbá a szabálysértés felderítésének helye szerint illetékes bíróság is eljárhat.¹³ Másrészt viszont a szabálysértési hatóság határozata ellen benyújtott kifogást úgyszintén az ügyészi felszólalást az ügyben érdemi határozatot hozó *szabálysértési hatóság székhelye szerinti* helyi bíróság bírálja el.¹⁴ A bíróságra érkező átváltoztatás iránti indítvány esetén – ha nem bírósági hatáskörbe tartozó szabálysértés miatt szabták ki – nem beszélhetünk sem elzárással büntethető szabálysértésről (hiszen az elzárás nem büntetés, hanem végrehajtási mód), sem kifogásról¹⁵, ezért – ha ezek eltértek – adott volt a kérdés, hogy a szabálysértési hatóság székhelye, az elkövetés (bírságolás) helye, vagy az elkövető lakóhelye szerinti bíróság hivatott az átváltoztatásról dönteni.

Noha az ismertetett törvényi rendelkezések és a Szabs. tv. végrehajtási rendelete, a 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet nem tartalmazott sem ezt lehetővé

¹² Lásd Szabs. tv. 39. § (2) bek. c)-i) pont.

¹³ Szabs. tv. 41. § (1) és (2) bek.

¹⁴ Szabs. tv. 42. § (2) és (3) bek. Ezek a szabályok a hatályos törvény szerint is változatlanok azzal, hogy a helyi bíróság helyett a törvény a járásbírság megjelölést használja.

¹⁵ Ennek megfelelően a bíróságokon ez egy külön ügytípus. Vö. 4/2002. OIT szabályzat 31. § (1) bek. b) pont.

vagy kötelezővé tevő, sem ezt kizáró szabályt, a helyszíni bírságok zömét kiszabó rendőrségen általános gyakorlattá vált, hogy a bármely rendőri szerv által kiszabott helyszíni bírság végrehajtása iránt az elkövető lakóhelye szerinti rendőrkapitányságok intézkedtek. Az akkori jogszabályi környezetben ez nem volt kifogásolható, ellenben arra is vezetett, hogy az elkövető lakóhelye és a szabálysértési hatóság székhelye szerinti bíróságok közötti illetékességi összeütközés rendőrségi helyszíni bírság esetén nem merülhetett fel, hiszen e kettő – a végrehajtás lakóhely szerinti foganatosítása miatt – szükségképpen egybeesett.

Az átváltoztatás kapcsán eljáró bíróságok illetékességét érintő első joggyakorlati nehézség abból adódott, hogy 2012. április 15. napjával az általános szabálysértési hatóság úgy lett a kormányhivatal, hogy annak területi szervei, a járási hivatalok csak 2013. január 1-jén álltak fel. Jóllehet a szabálysértési hatóság székhelyét változatlanul elsősorban az eljárás alá vont személy lakóhelye alapozta meg¹⁶, de járási hivatalok hiányában, az általános szabálysértési hatóság hatáskörébe tartozó ügyekben a megyeszékhelyi kormányhivatal járt el. Ebben az átmeneti időszakban a kormányhivatalok hatáskörébe tartozó szabálysértések és az általuk végrehajtott bírságok esetén a szabálysértési hatóság székhelye szerinti bíróság minden esetben a megyeszékhelyi bíróság volt, amely így már egyáltalán nem volt feltétlenül azonos az elkövető lakóhelye szerintivel. Megjegyzendő továbbá, hogy a kormányhivatalok – területi szerv hiányában – a rendőrséghez hasonló megküldési gyakorlatot nem folytathattak, így az átváltoztatás iránti kérelmüket értelemszerűen a székhelyük szerinti helyi bíróságon terjesztették elő. Nem is kellett sokat várni az ebből felmerülő negatív illetékességi összeütközésekre.

Az általunk lehetőségeink folytán elsősorban vizsgált Szegedi Törvényszék első, az új törvény szerinti illetékességi összeütközésében előbb a Szegedi Városi Bíróság állapította meg illetékessége hiányát egy olyan ügyben, amikor is a Csongrád Megyei Kormányhivatal által kiszabott pénzbírság átváltoztatásáról kellett határozni a makói lakóhelyű elkövető esetén. A Szegedi Városi Bíróság a Szabs. tv. 40. § (1) bekezdésére hivatkozva áttette az ügyet az elkövető lakóhelye szerinti Makói Városi Bíróságra, amely a Szabs. tv. 42. § (2) bekezdésére hivatkozva kifejtette, hogy az érdemi határozatot hozó szabálysértési hatóság székhelye szerinti helyi bíróságnak kell az átváltoztatás kapcsán eljárnia. A Szegedi Törvényszék a negatív illetékességi összeütközés ügyében a Makói Városi Bíróságot jelölte ki. Indokolásának lé-

---

¹⁶ Szabs. tv. 40. § (1) bek.

nyege szerint a kifogás szabályai nem alkalmazhatók az átváltoztatásos eljárásra, és mivel az átváltoztatás esetén nincs külön illetékességi szabály, ezért az elzárással is büntethető szabálysértés miatt eljáró bíróságra irányadó illetékességi szabályt, azaz a Szabs. tv. 41. § (1) és (2) bekezdését kell alkalmazni. Hangsúlyozta, hogy a jogalkotó célja egy olyan új szabálysértési eljárási rendszer kialakítása, amely hatékony és gyors eljárási lehetőségeket teremt az egyes szabálysértési hatóságok számára, és nyilvánvaló, hogy a gyors és hatékonyabb lefolytatás az eljárás alá vont személy lakóhelye szerint illetékes bíróság eljárásával valósul meg.¹⁷

Hasonló ügyekben a törvényszék még számos eseti döntést hozott, mire a végzésekből következő gyakorlat meghonosodott. Döntései egy részét az előbbiekkal indokolta¹⁸, míg más ügyekben a kijelölésnek akként adta indokát, hogy mivel az átváltoztatásos ügyekre a törvény nem ír elő külön illetékességi szabályt, ezért az elzárással nem sújtható szabálysértésekre irányadó, a szabálysértési hatóság illetékességét meghatározó Szabs. tv. 40. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezést kell alkalmazni, tehát az eljárás alá vont személy lakóhelye megalapozza az átváltoztatás kapcsán eljáró bíróság illetékességét.¹⁹

Mint azt látni fogjuk, ez ma már történelem, de be kell látnunk, hogy az iménti érvelések mellett is hiányzott az egzakt törvényi szabályozás, amely egyértelműen rendezhette volna a vitás helyzetet. Minthogy a bíróság nem szabálysértési hatóság, így a Szabs. tv. 40. §-ára alapított bírósági illetékesség vitatható. A Szabs. tv. 41. § (1) és (2) bekezdésére hivatkozás szintén nem ad aggálymentes választ, hiszen az átváltoztatandó bíróságok nagy részét nem elzárással büntethető szabálysértések miatt szabták ki, illetve átgondolásra érdemes annak az érvrendszernek az igazolhatósága is, amely a bíróság illetékességét a vélelmezhető jogalkotói akaratra figyelemmel célszerűségi, hatékonysági elvekre alapította. Ugyanígy kérdéses az a megközelítés is, amely a kifogás illetékességi szabályait kívánta az átváltoztatásos ügyekre alkalmazni, hiszen a jogintézmény rendszerbeli helye egyfajta általános keretet látszik adni a bírósági eljárásra, a Szabs. tv. ennek ellenére sehol nem mondja ki, hogy a kifogás elbírálásához rendelt eljárási szabályok valamiféle általános érvénnyel bírnának.

Az adott joghézag keretei között valószínűleg az lett volna a legcélszerűbb, ha elfogadjuk, hogy az átváltoztatás során a bíróság illetékességét

¹⁷ A Szegedi Törvényszék 4.Szkk.24/2012/2. végzése.

¹⁸ Például a Szegedi Törvényszék 2.Szkk.25/2012/2.; 4.Szkk.26/2012/2.; 2.Szkk.28/2012/2. végzései.

¹⁹ Például a Szegedi Törvényszék 4.Szkk.34/2012/2.; 4.Szkk.36/2012/2.; 2.Szkk.38/2012/2. végzései.

bármely, a Szabs. tv.-ben szabályozott illetékességi ok megalapozza. A járási hivatalok létrejöttével, és a törvényszék gyakorlatának meghonosodásával mindenesetre a kérdés 2013-ra átmenetileg nyugvópontonra jutott.

Melyik a kiszabó szerv szabálysértési hatósága?

Kezdetben nem is az illetékességi összeütközések okozták az átváltoztatásos bírósági ügyekben a legnagyobb problémát, hanem az, hogy az óriási ügyterhez képest minden ügyben tárgyalást kellett tartani, ha az átváltoztatás törvényi feltételei az iratok alapján fennállni látszottak. Ezt felismerve a jogalkotó, részben az Országos Bírósági Hivatal nyomására a 2013. évi XCIII. törvény 167. §-ával, 2013. szeptember 1-jei hatállyal teljes egészében újraszabályozta a Szabs. tv. 141. §-át, és rendezte az illetékességi kérdéseket is, de ez a gyakorlatban azonban egelőre nem éppen zökkenőmentes.²⁰

Az új eljárási szabályok lényege szerint a bíróság végzéssel tájékoztatja az elkövetőt az átváltoztatási indítvány tényéről, tárgyalást pedig csak az elkövető ez irányú kérelmére kötelező tartani.²¹ Az illetékességi szabályok frontján visszatértek az Sztv. bírósági illetékességi szabályai, amennyiben az elzárásra átváltoztatásra újfent a pénzbírságot kiszabó bíróság vagy a végrehajtást foganatosító szabálysértési hatóság székhelye szerinti járásbíróság az illetékes.²²

Láthattuk, hogy a korábbi törvényszöveg csak részben határozta meg, hogy a helyszíni bírság végrehajtásáról mely hatóságnak kellett intézkednie. A korábbi szabályokat kibővítve és pontosítva vette át a Szabs. tv. új 141. § (3) bekezdése, amely szerint a bíróság által kiszabott pénzbírság, szabálysértési költség, rendbírság befizetésének ellenőrzéséről és végrehajtásáról, valamint a nem a rendőrség, a NAV vagy a kormányhivatal által kiszabott helyszíni bírság végrehajtásáról az elkövető lakóhelye, ennek hiányában az elkövetés helye szerint illetékes általános szabálysértési hatóság gondoskodik.²³ Az igazi novummal az új 141. § (2) bekezdése szolgált – tanulmá-

²⁰ Az OBH elnökének 30.148/2012. számú jogalkotási előterjesztése.

²¹ Részletesebben és a jelenlegi eljárási rend kritikáját lásd Czédli Gergő: A szabálysértési jog jogorvoslati rendszerének aktuális kérdései. De iurisprudentia et iure publico, 2014/1., 23–25. o.

²² Szabs. tv. 141. § (6) bek.

²³ A fő újdonság a szabályozásban az, hogy belekerült a bíróság által kiszabott szabálysértési költség (noha azt a bíróság nem kiszabja, csak kötelez a megfizetésére) és a rendbírság is, amelynek végrehajtását a kormányhivatalok korábban joghézagra hivatkozva megtagadták, így gyakorlatilag önkéntes teljesítés hiányában ezek az összegek behajthatatlanok maradtak.

nyunk voltaképpen apropójaként –, mivel e szerint viszont a szabálysértési hatóságok által kiszabott pénzbírság, valamint a rendőrség, a járási hivatal arra felhatalmazott ügyintézője, a NAV vámszerve által kiszabott helyszíni bírság végrehajtásáról *a kiszabó szerv szabálysértési hatósága gondoskodik.*

Álláspontunk kezdettől fogva az volt, hogy az előbbiekkal a jogalkotó végleg eloszlatta az előző fejezetben írt bizonytalanságokat, és a végrehajtás során irányadó illetékességi szabályokat példás egyértelműséggel rendezte. Magának a 2013. évi XCIII. törvénynek a vonatkozó miniszteri indokolása szerint: „*Indokolt az általános szabály meghatározása, amely szerint a szabálysértési hatóságok saját hatáskörben hajtják végre az általuk kiszabott pénzbírságot és helyszíni bírságot.*” Ebből kiindulva a jogszabály hatálybalépését megelőző egyetlen előzetes aggályunk az volt, hogy miként kezelje a bírói gyakorlat a 2013. szeptember 1-jét megelőzően az elkövető lakóhelye szerinti szabálysértési hatóság (jellemzően rendőrség) által végrehajtani megkezdett, majd a szabálysértési hatóság székhelye szerinti járásbírószágon átváltoztatni indítványozott helyszíni bírságok ügyeit, mivel egyfelől a Szabs. tv. 30. §-a szerint az eljárást az elbíráláskor hatályban lévő eljárás szabály szerint kell lefolytatni, másfelől a 2013. évi XCIII. tv. semminemű átmeneti rendelkezést nem tartalmaz. Célszerűségi szempontokra figyelemmel mindezt nem láttuk a végrehajtás folytatására utasítást előidéző eljárási szabálysértésnek. Természetesen más a helyzet akkor, ha magát a helyszíni bírságot (pénzbírságot) már a változás hatálybalépése után kísérli meg bármilyen megfontolásból a kiszabó szervtől eltérő hatóság végrehajtani [ide nem értve a Szabs. tv. 141. § (3) bekezdése szerinti esetkört], ami az elzárási indítvány elbírálása során egyértelműen törvénysértőnek tekintendő.

Az új jogszabályi környezetben álláspontunk szerint két jogalkalmazói értelmezési probléma vált elterjedté, ebből az első a rendőrséghez kötődik, a második pedig a bíróságokat érinti.

Ami a rendőrségeket illeti, a hatályos szabályozás annyiban tényszerűen sérti az érdekeiket, pontosabban a magasabb szintű rendőri szervek (főkapitányságok, Készenléti Rendőrség) érdekeit, hogy az utóbbiak által kiszabott helyszíni bírságok végrehajtásáról immár nekik kell(ene) gondoskodniuk.²⁴ A főkapitányságoknak, a helyi rendőrkapitányságokhoz hasonlóan, vannak igazgatásrendészeti osztályaik, ezek feladatkörét azonban nem bővítették ki a törvény által hatáskörükbe utalt új feladat megvalósítására, ezért az Ország-

²⁴ A Szabs. tv. hatályos 141. § (2) bekezdése – a (3) és (6) bekezdés illetékességi szabályaitól eltérően – nem az Országos Bírósági Hivatal említett előterjesztéséből ered. A szabályozás mindenesetre a rendőrség belső viszonyainak hiányos ismeretére is utalhat.

gos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatóság Igazgatásrendészeti Főosztálya egy tájékoztató formájú utasításban akként foglalt állást, hogy a végrehajtás során továbbra is a korábbi eljárási rend, azaz az elkövető lakóhelye szerinti végrehajtás az irányadó.

Az említett 29801/967/2013. Ált. számú tájékoztató a bevezetőjében összefoglalja, hogy „egyes járásbíróságok” álláspontja szerint a Szabs. tv. 141. § (2) bekezdésében foglalt „kiszabó szerv” a helyszíni bírságot kiszabó rendőr szolgálati helye szerinti rendőri szerv. Mivel a törvény 39. § (1) bekezdése helyszíni bírság kiszabására jogosultként első helyen a rendőrséget említi, ezért – így a tájékoztató – a 141. § (2) bekezdése értelmezése során „kiszabó szerv”-en nem egy konkrét rendőri szervet, hanem a rendőrséget úgy általában kell érteni. Mindezt végső érveként, *a contrario* azzal egészíti még ki a tájékoztató, hogy eltérő jogértelmezés esetén a Készenléti Rendőrség vagy a rendőr-főkapitányságok állományába tartozó rendőr által kiszabott helyszíni bírság esetén nem lenne végrehajtást fogantatosító szabálysértési hatóság.

Az előbbi érvelés álláspontunk szerint a törvény nyelvtani értelmével aligha egyeztethető össze, ugyanis a tisztán illetékességi szabályt rögzítő eljárási szabály éppen azt hivatott rendezni, hogy a rendőrségen belül mely rendőri szerv köteles a végrehajtás iránt intézkedni. A Szabs. tv. 141. § (2) bekezdése kifejezetten „kiszabó szerv”-et határoz meg, amelynek szabálysértési hatósága (vagyis az erre kijelölt szabálysértési osztály) köteles a végrehajtást fogantatosítani. Nem helytálló az az érvelés, hogy a törvényben egzaktan meghatározott eljárási szabály a rendőrséget általában jelölné ki a végrehajtási cselekmények elvégzésére, hiszen a rendőrség szükségképpen konkrét rendőri szervek összességének a gyűjtőneve, az illetékességi szabályok rendeltetése pedig az, hogy meghatározzák, hogy konkrétan mely szerv köteles a hatáskörébe utalt feladat kapcsán eljárni. Az ORFK álláspontját a bírósági jogalkalmazásra vetítve nyilvánvalóan elfogadhatatlan lenne egy olyan értelmezés a bíróságok részéről, hogy egy adott ügyet általában a bíróság bírál el, azonban praktikusági szempontból azt továbbküldhetné valamely más bíróságra. Ellentétes mindez ráadásul a jogalkotó deklarált céljaival, és a később részletezendő bírói gyakorlattal is.²⁵

Azt a járásbíróságok egységesen érzékelték, hogy a Szabs. tv. 141. § (2) bekezdésével immár összeegyeztethetetlen az említett rendőrségi gyakorlat,

---

²⁵ Ezzel együtt a törvényben nem a legszerencsésebb megfogalmazás a „kiszabó szerv szabálysértési hatósága”, hiszen a kiszabó szerv a Szabs. tv. 38. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel szükségképpen szabálysértési hatóság, így valóban értelemszerű és az említetthez hasonló kreatív jogértelmezések táptalaja lehet a „szabálysértési hatóság szabálysértési hatósága” értelmű szóösszetétel.

és ha a helyszíni bíróságot kiszabó rendőri szerv helyett az elkövető lakóhelye szerinti rendőrkapitányság tesz indítványt az elzárásra történő átváltoztatásra, az nem elfogadható. A valós problémára adott egyik válasz az volt, hogy a járásbírók egy része ilyen esetekben a saját illetékessége hiányát állapította meg, és az ügyet a bíróságot kiszabó rendőri szerv székhelye szerinti járásbíróra tette át. Az indokolás kisebb-nagyobb változtatásokkal rendre az, hogy minthogy a Szabs. tv. 141. § (2) bekezdése alapján a kiszabó szervnek kell a bíróság végrehajtásáról gondoskodnia, ehhez igazodóan értelmezve a (6) bekezdés b) pontját, az átváltoztatásról való döntésre is a kiszabó szerv székhelye szerinti járásbíró az illetékes.²⁶ Ennek kapcsán lényegesnek tartjuk azt, hogy ez az értelmezés az illetékességet egy fikcióra alapítja, ugyanis a vitatott ügyekben a tény az, hogy a bíróságot nem a kiszabó szerv, hanem egy másik, az iratokból beazonosítható szabálysértési hatóság hajtja végre, és tesz a saját székhelye szerint – a Szabs. tv. 141. § (6) bek. b) pontjának megfelelően – átváltoztatás iránti indítványt.

Mindez elvezet a második, általunk követendőnek tartott állásponthez, miszerint a bíróság a saját illetékességi területén található valamennyi szabálysértési hatóság elzárás iránti indítványa elbírálására illetékes, az ügy áttételének azon az alapon, hogy nem az előterjesztést tevő szabálysértési hatóságnak kellett volna eljárnia, nincs helye. Ilyenkor a bíróság érdemben bírálja el az indítványt, és mivel a végrehajtás során a Szabs. tv. 141. § (2) bekezdésében foglalt illetékességi szabályok megszegésével törvénysértés történt, a szabálysértési hatóságot a végrehajtás folytatására utasítja, előírva az iratoknak a bíróságot kiszabó szerv részére történő áttételét/továbbítását.²⁷

A magasabb szintű bíróságok kijelölési gyakorlata

A bíróságok eltérő gyakorlatába kódolva voltak a negatív illetékességi összefüggések. A Szabs. tv. 42. § (6) bekezdése a bíróságok kijelölését más eljárási törvényekhez hasonlóan szabályozza: az eljáró bíróságot a törvényszék másodfokú tanácsa határozatban jelöli ki, ha pedig az illetékességi összeütközés különböző törvényszékek területén lévő bíróságok között merül fel,

²⁶ Például a Békéscsabai Járásbíróság 15.Szpá.1760/2013/3.; a Gödöllői Járásbíróság 25.Szpá.4257/2013/2. végzései.

²⁷ Szabs. tv. 141. § (7) bek., (13) bek. d) pont. Ilyen rendelkezést tartalmaznak például a Szegedi Járásbíróság 22.Szpá.7486/2013/2.; 22.Szpá.7488/2013/2.; 22.Szpá.7490/2013/2. végzései; a Csongrádi Járásbíróság 10.Szpá.387/2014/2.; 10.Szpá.389/2014/2. végzései.

akkor a magasabb szintű bíróság jár el. Ennek megfelelően tehát a két járásbíróság székhelyéhez képest az összeütközést valamely törvényszék, ítéletábla vagy maga a Kúria bírálja el, amelyek ennek megfelelően eltérő álláspontra is helyezkedhetnek.

Az általunk vizsgált délkeleti megyékben a *Szegedi Ítéletábla* kezdeti döntéseiben az előző fejezetben elsőként leírt bírói gyakorlatot szentesítette. A Békéscsabai Járásbíróság és a Csongrádi Járásbíróság között felmerült illetékeségi ügyben – az ügyek és a törvényi rendelkezések ismertetését követően – az ítéletábla akként foglalt állást, hogy a Szabs. tv. 141. § (2) és (6) bekezdése összevetéséből az következik, hogy a meg nem fizetett bírság elzárásra történő átváltoztatására a Csongrádi Járásbíróság illetékes, tekintettel arra, hogy a helyszíni bírságot a Csongrádi Rendőrkapitányság szabta ki.²⁸ Azonos módon foglalt állást az ítéletábla másik tanácsa is lényegében azonos indokolással egy a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság és a Battonyai Járásbíróság között felmerült negatív illetékeségi összeütközés ügyében, ahol szintén a Szabs. tv. 141. § (2) és (6) bekezdésének egybevetéséből jutott arra a következtetésre, hogy a meg nem fizetett helyszíni bírság elzárásra történő átváltoztatására a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság az illetékes tekintettel arra, hogy a helyszíni bírságot a Hódmezővásárhelyi Rendőrkapitányság szabta ki, jöllehet a végrehajtást a Mezőkovácsházi Rendőrkapitányság foganatosította.²⁹

Az említett végzések precedenst teremtettek, az ügy felterjesztése és a végzés kézbesítése között eltelt időszakban különböző járásbíróságok által felterjesztett újabb illetékeségi összeütközésekben az ítéletábla következetesen a bírságot kiszabó szabálysértési hatóság székhelye szerinti járásbíróságokat jelölte ki, függetlenül attól, hogy a végrehajtás iránt ténylegesen ki intézkedett.³⁰

Az ítéletábla egy másik határozatában azonos okból, de más érveléssel jelölte ki azt a járásbíróságot, amelynek székhelye szerinti rendőrkapitányságnak a végrehajtást foganatosítania kellett volna. A rendőrség eljárását illetően azt hangsúlyozta, hogy a Szabs. tv. 141. § (5) bekezdése alapján nincs helye a helyszíni bírság végrehajtása érdekében az iratok lakóhely szerinti szabálysértési hatóságnak történő megküldésének, ha a helyszíni bírságot a rendőrség szabta ki, ugyanis a lakóhelyre történő megküldés lehetőségéből a hivatkozott szakasz – a Szabs. tv. 141. § (2) bekezdésére visszautalva – konkrétan kizárja a rendőrkapitányságot. Ebből következően az ítéletábla elvi érveléssel kimondta azt is, hogy tekintettel arra, hogy a konkrét ügyben a bírságot kiszabó szerv feladata a végrehaj-

28 A Szegedi Ítéletábla Bkk.I.481/2013/2. végzése.

29 A Szegedi Ítéletábla Bkk.III.519/2013/2. végzése.

30 Például a Szegedi Ítéletábla Bkk.II.434/2013/2.; Bkk.I.517/2013/2.; Bkk.I.525/2013/2. végzései.

tásról való gondoskodás, azaz a végrehajtás foganatosítása, így az minősül a végrehajtást foganatosító szabálysértési hatóságnak, és nem az a hatóság, amelynek tévesen, a Szabs. tv. 141. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezés figyelmen kívül hagyásával küldték meg az iratokat. Erre figyelemmel a kiszabott helyszíni bírság átváltoztatása tárgyában a bírságot kiszabó rendőrkapitányság székhelye szerint illetékes járásbírószágot jelölte ki. Megjegyezte továbbá, hogy a végrehajtást foganatosító szabálysértési hatóság előbbiektől eltérő értelmezése a Szabs. tv. 141. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezés megkerülése lenne.³¹

Látni kell azt is, hogy az ítéletáblai végzések csupán a járásbírószágot illetékességi összeütközéseit bírálták el, és e körben fejtették ki álláspontjukat, a lakóhely szerinti rendőrkapitányság általi végrehajtás törvényességének felülvizsgálatára azonban nem volt hatáskörük. Kiemelést igényel, hogy az ORFK álláspontjával ellentétben a Szegedi Ítéletábla számára is evidencia volt az, hogy a hatályos törvény szerint az a rendőri szerv köteles végrehajtani a bírságot, amelyik azt kiszabta. Az ítéletábla több végzésében is megjegyezte, hogy azokban az esetekben, amikor 2013. szeptember 1. után a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság Igazgatásrendészeti Osztálya a szabálysértési iratokat az elkövető lakóhelye szerinti rendőrkapitányságnak küldte meg, nem a hatályban lévő szabálysértési törvénynek megfelelően járt el, hiszen csupán a 2013. szeptember 1. előtt hatályos Szabs. tv. 141. § (2) bekezdése értelmében gondoskodhatott a helyszíni bírság végrehajtásáról az elkövető lakóhelye szerint illetékes szabálysértési hatóság.³²

A Szegedi Ítéletábla gyakorlatához képest a *Kúria* egymással azonos jogi indokolást tartalmazó végzései sorban mutattak rá, hogy „a szabálysértési elzárásra történő átváltoztatás iránti eljárás lefolytatására illetékességgel rendelkező bíróságot az a körülmény határozza meg, hogy melyik szabálysértési hatóság intézkedett a helyszíni bírság végrehajtása iránt. Az a rendezőelv ugyanis, hogy a végrehajtás iránt intézkedő szabálysértési hatóság egyben rögzíti az átváltoztatás során eljáró bíróság illetékességét is, a törvény időközbeni módosításával sem változott. Mind a 2013. augusztus 31-ig hatályos, mind a 2013. szeptember 1-jétől hatályos törvény szerint ugyanis a szabálysértési hatóság csak a saját székhelye szerint illetékes járásbírószághoz küldheti meg az átváltoztatás szükségessége miatt az iratokat. A változás pusztán annyi, hogy amíg 2013. augusztus 31-ig [...] a végrehajtás iránti intézkedést az elkövető lakóhelye szerinti szabálysértési hatóság kezdte meg, addig [...]

31 A Szegedi Ítéletábla Bkk.II.498/2013/2. végzése.

32 Például a Szegedi Ítéletábla Bkk.I.467/2013/2.; Bkk.III.560/2013/2. végzései.

2013. szeptember 1-je után ez a hatóság a helyszíni bírságot (pénzbírságot) kiszabó szabálysértési hatóság. A végrehajtás iránt intézkedő szabálysértési hatóság azonban mindkét esetben meghatározza az átváltoztatás tárgyában eljárási jogosult bíróságot. [...] Az pedig, hogy a 2013. szeptember 1-jén hatályba lépett törvénymódosítás folytán a teljes végrehajtási eljárás átkerült az elkövető lakóhelye szerinti szabálysértési fórumrendszerrel a szabálysértési büntetést kiszabó szabálysértési hatósághoz, és az e hatóság székhelyéhez igazodó bírósághoz, önmagában nem ad okot” azon járásbíróhoz illetékességének megállapítására, amelynek székhelye szerinti szabálysértési hatóságnak a végrehajtás iránt intézkednie kellett volna.³³

A Kúria ezt az álláspontját nemcsak azoknál az ügyeknél tartotta irányadónak, amikor a végrehajtási eljárás már 2013. szeptember 1. előtt megindult, hanem akkor is, amikor a szabálysértési hatóság e dátum után intézkedett a meg nem fizetett helyszíni bírság végrehajtása iránt. Több kijelölő végzésében is hangsúlyozta, hogy „az átváltoztatásra a végrehajtást fogantató szabálysértési hatóság székhelye szerinti járásbíróhoz az illetékes, ugyanis [...] a Szabs. tv. 141. § (6) bekezdése a fogantatás tényleges megtörténte alaptja az illetékességet. A törvény nem azt írja elő, hogy a végrehajtás fogantatására illetékes szabálysértési hatóság székhelye szerinti járásbíróhoz kell eljárnia; hanem azt, hogy a végrehajtást fogantató hatóság székhelye szerint illetékes járásbíróhoz. Ez valójában a fogantatás tényleges megtörténte alaptja az eljáró bíróság illetékességét, s mint ilyen, a megelőzés egyfajta esete. Valójában nincs törvényi lehetőség arra, hogy a bíróság a saját illetékességének hiányaként visszamutasson a fogantató hatóság illetékességének hiányára.”³⁴

A Kúria ismertetett határozataiban kialakított jogi álláspontját a joggyakorlat orientálása érdekében egy eseti döntésben is közzétette. Rámutatott arra, hogy az átváltoztatásról mindig a szabálysértési ügyben a végrehajtást fogantató szabálysértési hatóság székhelye szerint illetékes járásbíróhoz határoz függetlenül attól, hogy a 2013. szeptember 1. előtt hatályban lévő szabályok alapján az elkövető lakóhelye szerinti szabálysértési hatóság volt köteles a végrehajtás iránt intézkedni, ezen időpont után pedig a törvény változása folytán a szabálysértést elbíró – pénzbírságot (helyszíni bírságot) kiszabó – szabálysértési hatóság.³⁵

³³ Például a Kúria Bkk.I.1383/2013/2.; Bkk.I.1387/2013/2.; Bkk.I.1430/2013/2.; Bkk.I.1440/2013/2.; Bkk.III.1.531/2013/2.; Bkk.III.1.538/2013/2. végzései.

³⁴ Például a Kúria Bkk.III.18/2.; Bkk.III.157/2014/2.; Bkk.III.199/2014/2. végzései.

³⁵ BH, 2014/73.

A Kúria előbbi álláspontjával egyező gyakorlatot fogadott el egyébként a Debreceni Ítéltábla is, amely szintén a végrehajtást ténylegesen foganatosító szabálysértési hatóság székhelye szerinti bíróságot tekinti az átváltoztatás tárgyában döntéshozatalra jogosult, illetékes bíróságnak azzal, hogy a szabálysértési hatóságok Szabs. tv. 141. § (2) bekezdésében foglaltakkal ellentétes gyakorlata a bíróság kijelölés kérdésében való döntését nem érinti.³⁶

Az elé került ügyek érdemét a kijelöléshez szükséges tényeken túl a Kúria sem vizsgálta, azonban figyelembe véve azt, hogy az ORFK ellenében maga is egyértelműen kimondta, hogy a helyszíni bírság végrehajtásáról az azt kiszabó szabálysértési hatóság köteles gondoskodni, az érdemi elbírálás a kérdéses ügyekben nem jelenthet egyebet, mint a végrehajtás folytatására utasítást. Erre utalt is a Kúria Bkk.I.131/2014/2. végzésében, leszögezve, azt nem vizsgálhatta, hogy a bírságot kiszabó rendőr-főkapitányság törvényesen járt-e el, amikor egy a 2013. szeptember 1. után indult végrehajtás során az ügyet a végrehajtási eljárás lefolytatására az egyik kerületi rendőrkapitányságra tette át. Ha ezzel kapcsolatban az utóbbi székhelye szerinti – a végzésben kijelölt – kerületi bíróságnak aggályai vannak, akkor a Szabs. tv. 141. § (13) bek. d) pontja alapján vonhatja le a megfelelő következtetéseket, vagyis a szabálysértési hatóságot a végrehajtás folytatására utasíthatja. Ennél is messzebb ment a Debreceni Ítéltábla, amikor a már hivatkozott eseti döntése indokolásában konkrétan ki is mondta, hogy a végrehajtás törvénysértő volt.³⁷

A Szegedi Ítéltábla későbbi döntéseiben a Kúria gyakorlatára tekintettel finomhangolást végzett, és a kijelölési gyakorlatot a következők szerint pontosította. A Kiskunhalasi Járásbíróság és a Kiskőrösi Járásbíróság között felmerült illetékességi összeütközés ügyében kimondta, hogy figyelembe kell venni azt a szempontot is, hogy a végrehajtási eljárás 2013. szeptember 1. előtt, vagy az után indult meg. A konkrét ügyben – amelyben a helyszíni bírságot a Kiskunhalasi Rendőrkapitányság szabta ki – a Kiskőrösi Rendőrkapitányságon már 2013. szeptember 1. előtt megindult a végrehajtási eljárás, ezért az ítéltábla álláspontja szerint a Kiskőrösi Rendőrkapitányság illetékessége alapozza meg az átváltoztatás tárgyában eljárni jogosult bíróság illetékességét. Az ítéltábla a Kúria Bkk.I.1383/2013/2. számú végzésére hivatkozva kifejtette, hogy a szabálysértési elzárásra történő átváltoztatás iránti eljárás lefolytatására illetékes bíróságot az a körülmény határozza meg, hogy melyik szabálysértési hatóság intézkedett a helyszíni bírság végrehajtása

³⁶ A Debreceni Ítéltábla Bkk.I.70/2014/2. végzése.

³⁷ A Debreceni Ítéltábla Bkk.I.70/2014/2. végzése.

iránt, ezért a Kiskőrösi Járásbíróságot jelölte ki.³⁸ Az ítéletábla ezt az álláspontját későbbi határozataiban is fenntartotta azzal³⁹, hogy a Kúria határozatában kifejtetteket arra az átmeneti időszakra tekintette irányadónak, amikor a végrehajtást már 2013. szeptember 1. előtt megkezdték, vagyis az, hogy a végrehajtás szerint rögzül az illetékesség, a jelzett időpont előtti állapotra vonatkozik.⁴⁰

Az ítéletábla előbbi álláspontja követhető nyomon az idén meghozott határozataiban is, miszerint rendezőelvnek azt kell tekinteni, hogy mikor, azaz 2013. szeptember 1. előtt vagy az után történt a végrehajtás iránti intézkedés. Így a Makói Járásbíróság és a Békési Járásbíróság közötti illetékességi összeütközés ügyében az ítéletábla a Békési Rendőrkapitányság a helyszíni bírságot kiszabó szerv székhelye szerinti Békési Járásbíróságot jelölte ki az átváltoztatás tárgyában történő döntéshozatalra egy olyan esetben, amikor a végrehajtási eljárás 2013. szeptember 1. után indult meg. Hangsúlyozta az ítéletábla, hogy a Békés Megyei Rendőr-főkapitányság nem a törvénynek megfelelően küldte meg az iratokat az elkövető lakóhelye szerinti Makói Rendőrkapitányságnak, ugyanis azt a 2013. szeptember 1-jei módosításnak megfelelően a Békési Rendőrkapitányságnak kellett volna megküldenie, amely a Békési Járásbíróságon tehetett volna előterjesztést a helyszíni bírság átváltoztatására.⁴¹

A különbség a Kúria és a Szegedi Ítéletábla álláspontja között csupán annyi, hogy előbbi szerint minden esetben a végrehajtást ténylegesen fogatosító rendőrkapitányság székhelye szerinti járásbíróság illetékes az ügy érdemi elbírálására, míg az ítéletábla értelmezése szerint ez csak azokra az ügyekre vonatkozik, amikor a végrehajtás iránt 2013. szeptember 1-je előtt már intézkedtek.

Nincs összhangban tehát a Kúria előbbieken kifejtett álláspontjával az a kialakult és egyes járásbíróságokon követett joggyakorlat, miszerint a törvényi rendelkezésekkel ellentétesen végrehajtást fogatosító szabálysértési hatóság székhelye szerinti bíróság áttételt elrendelő végzést hoz, és az ügyet ahhoz a bírósághoz teszi át, amelynek székhelye szerinti szabálysértési hatóságnak gondoskodnia kellett volna az általa kiszabott helyszíni bírság végrehajtásáról. Ha ugyanis a bíróság végrehajtása iránt ténylegesen más szabálysértési hatóság – a felsőbb bíróságok álláspontja szerint is törvényt sértően –

³⁸ A Szegedi Ítéletábla Bkk.III.520/2013/2. végzése.

³⁹ Például a Szegedi Ítéletábla Bkk.I.555/2013/2.; Bkk.II.558/2013/2. végzése.

⁴⁰ A Szegedi Ítéletábla Bkk.II.20/2013/2. végzése.

⁴¹ A Szegedi Ítéletábla Bkk.I.97/2014/2. végzése.

intézkedett, akkor az illetékesség hiányában történő végrehajtás okán a végrehajtás folytatására utasító döntéshozatal szükséges.⁴² Álláspontunk szerint ezekben az ügyekben a szabálysértési hatóságok szempontjából csupán az változik, hogy mely bíróság utasítja őket az eljárás folytatására (ami persze elkerülhető lenne, ha magukévá tennék a bíróságok álláspontját).

Összegzés

E tanulmány nem valaki vagy valami ellen, hanem a joggyakorlat egységesítése és továbbfejlesztése érdekében íródott. Az egyértelmű, hogy „helyzet van”, hiszen a rendőrségek és a bíróságok a vizsgált ügyekben határozottan eltérő álláspontra helyezkedtek. Az érintett ügyek száma ez irányú statisztika hiányában nem ismert, de az nyilvánvaló, hogy a rendőrség által kiszabott helyszíni bírságok csupán egy százaléka is ügyek ezreit jelenti.⁴³

Szakmai szempontból – és ebben egységes a bírói gyakorlat – a 29801/967/2013. Ált. számú ORFK tájékoztatóban kifejtett álláspont nem tartható. Mindez nem jelenti azonban azt, hogy a tájékoztatóban foglalt ellenérvek nem megalapozottak abban, hogy egyes rendőri szerveknél a végrehajtáshoz szükséges szervezeti háttér egyelőre hiányzik. Ezen túlmenően az elkövető oldaláról akár praktikusabb is lehetne, ha a végrehajtást a lakóhelye szerinti rendőrkapitányság foganatosítaná, illetve a lakóhelye szerinti bíróság döntene ügyében, feltéve, hogy erről tudomása van, hiszen magán a bírságszelvényen is csak az azt kiszabó rendőri szerv szerepel, így jelen állás szerint az állampolgár elsősorban nyilván oda fordul esetleges kérdéseivel, kérelmeivel (például méltányosság). A hatályos szabályozás pontos követése ellenben a gyorsítást és egyszerűsítést szolgálná azzal, hogy véget vetne az iratok rendőri szervek és bíróságok közti fölösleges keringésének, amely minden esetben az eljárás elhúzódsához vezet.⁴⁴

A hatályos jogszabályi környezetben a bíróságok nem tehetnek egyebet, mint hogy betartják és betartatják a törvényt. Ha a helyszíni bírságot az azt kiszabó hatóságnak kell behajtania, az ezzel ellentétes eljárás törvénytört, és

⁴² A Szegedi Ítélőtábla Bkk.I.481/2013/2. végzése.

⁴³ Abból kiindulva, hogy a leggyakoribb szabálysértések messze a közlekedésiek, valószínűleg egy százaléknál jóval magasabb a tényleges arány, hiszen a tettenérésre rendszerint közlekedés közben kerül sor, nem ritkán az elkövető lakóhelyétől távol.

⁴⁴ Ráadásul e kérdések tisztázása az ügyeknek az amúgy teljesen egyértelmű nagy többsége elől vonja el a rendelkezésre álló erőforrásokat, így végső soron azok is késedelmet szenvedhetnek.

a bíróság átváltoztatása során – ami a személyi szabadság tényleges elvonásaként alapvető emberi jog bírói korlátozása – nem fogadható el. Ha a bíróság bármely konkrét ügyben, szempontok megadásával a végrehajtás folytatására utasít, határozata a szabálysértési hatóságra kötelező⁴⁵, általános magatartási szabály azonban bírósági döntésből a szabálysértési hatóságokra nem következhet. Ebből kifolyólag az állampolgárok számára pusztá aktatologatásnak tetsző tömeges végrehajtás-folytatásra utasítások, áttételek és kijelölések elkerülése érdekében indokoltnak látjuk a rendőrségi gyakorlatnak, vagy a Szabs. tv. 141. § (2) bekezdésének a sürgős megváltoztatását. A bíróságokon pedig hasonlóképpen szükségesnek tartjuk az eltérő illetékességi gyakorlat összehangolását, akár egy jogegységi határozat révén.

Megjegyezzük az egyértelműség kedvéért, hogy a bíróságoknak nem „szívügyük”, hogy ki legyen illetékes a szabálysértési bíróságok végrehajtásáról intézkedni és ennek során esetleg az átváltoztatás iránt a székhelye szerinti bíróságon előterjesztést tenni, csupán az, hogy a személyes szabadság elvonása alapjául szolgáló szabálysértési eljárás, a végrehajtást is ideértve törvényes legyen.

Az, hogy a jövőben a rendőrség vagy más arra jogosultak által kiszabott helyszíni bíróság végrehajtása iránt a kiszabó, az elkövetés helye vagy az elkövető lakóhelye szerint illetékes szabálysértési hatóság intézkedjék, a jogalkotó kizárólagos kompetenciája. Érvek mindhárom megoldás mellett felsoroztathatók.

Bizonyos viszont, hogy nekünk, jogalkalmazóknak – bírának és rendőröknek – mindenkor a reánk irányadó jogszabályok szerint kell eljárunk. Amiként a bíróságoktól is nagy áldozatokat, átszervezést és alkalmazkodást kívánt meg a Szabs. tv. hatálybalépése, úgy – ha a törvény akár e cikk hatására meg nem változik – a rendőrség is kénytelennek látszik biztosítani annak tárgyi és személyi feltételeit, hogy minden, ténylegesen helyszíni bíróságot kiszabó rendőri szerv képes legyen a bíróság végrehajtása iránt intézkedni, ami nem tűnik megoldhatatlan feladatnak.

És még egy dolgot tehet a jogalkalmazó és a jogalkotó egyaránt: e hasábkon és másutt megírja szakmai véleményét. A kibontakozó párbeszéd nem válhat senkinek kárára.

---

⁴⁵ A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. tv. 6. §.